

Név- és fogalomjegyzék

Segédanyag „A jelenkori egyetemes történelem alapjai II.” c. kurzushoz
Szegedi Tudományegyetem, Jelenkortörténeti Tanszék
Tomka Béla

A feltétlenül ismerendő személyek és fogalmak jegyzéke a vizsgára készülést kívánja segíteni. Nem teljes körű listáról van szó, hiszen a kötelező irodalom a felsoroltakon kívül is számos fontos fogalmat és nevet tartalmaz, de az alábbiak különösen nagy eséllyel szerepelnek a vizsgakérdések között. Értelemszerűen a jegyzék nem tartalmazza a fogalmak magyarázatát, valamint a felsorolt személyek életrajzát. Ezeket részben érintjük az előadásokon, részben a megadott irodalom (és a digitális tananyag) tárgyalja őket, vagy más megbízható forrásmunkából ismerhetők meg.

Gazdaság- és társadalomtörténeti vonatkozású nevek és fogalmak

abszolút mobilitás	család funkciói
államnemzet	család nuklearizálódása
alsó középosztály	családformák pluralizálódása
általános választójog	családrekonstitúció
alternatív együttélési formák	csecsemőhalandóság
antropometria	„csendes forradalom”
Ariès, Philippe	demográfiai átmenet
aspirációk	dezindusztrializáció
atipikus foglalkoztatás	divergencia
	Durkheim, Émile
baby boom	EFTA (European Free Trade Association)
baby bust	egészségbiztosítás
baleset-biztosítás	EGK (Európai Gazdasági Közösség)
BBC (British Broadcasting Corporation)	
Bell, Daniel	életminőség
Bernstein, Eduard	életszínvonal
betegségbiztosítás	elitek
Beveridge-jelentés	elkerülhető halálozások
Bildungsbürgertum	eltartottak aránya
Bourdieu, Pierre	Engel-törvény
brain-drain	epidemiológiai átmenet
bruttó hazai termék (Gross Domestic Product, GDP)	epidemiológiai válság
bruttó nemzeti termék (Gross National Product, GNP)	értékvizsgálatok
	Esping-Andersen, G.
civil társadalom	Eurobarometer
cölibátus	európai házassági minta

európai oktatási tér
európai szociális modell
Európai Unió

fehérgallérosok (white-collar employees)
felfelé irányuló mobilitás
felhalmozás
felső középosztály
felső osztály
fenntartható gazdasági növekedés
fertilitás
foglalkozási szerkezet
fogyasztási szokások homogenizációja
fogyasztói kultúra
fogyasztói szocializmus
fogyasztói társadalom
fordizmus
Foucault, Michael
funkcionális analfabetizmus

gazdasági elit
gazdasági kibocsátás
gazdasági nacionalizmus
gazdasági növekedés
gazdasági szektorok
gazdaságilag aktív népesség
gender history
generációk közötti szerződés
Genuine Progress Indicator (GPI)
Gerschenkron, Alexander
Gini-együttható (Gini-koefficiens)
globalizáció
gulyáskommunizmus

Hajnal-vonal
házasság- és családformák pluralizálódása

házasságkötések átlagos életkora
házasságon kívüli együttélések
háztartások
hiánygazdaság
hivalkodó fogyasztás
Human Development Index (HDI)
humán tőke

identitás
időmérleg
immateriális értékek
Index of Sustainable Economic Welfare
(ISEW)

individualizáció
infláció
infrastruktúra
Inglehart, Ronald
interdiszciplinaritás
intergenerációs mobilitás
interperszonális bizalom
intragenerációs mobilitás
ipari társadalom

jóléti állam
jóléti fejlődés meghatározói
jövedelemelaszticitás

kapun belüli munkanélküliség
kékgallérosok (blue-collar workers)
Keynes, John Maynard
KGST (Kölcsönös Gazdasági Segítség
Tanácsa)
kispolgárság
kiterjesztett család
kohabitáció
kollektív tárgyalások
kollektivizálás
kommercializáció
konvergenciák és divergenciák, gazdasági
konzervatív jóléti államok
Kornai János
korszerkezet
középosztály(ok)
kultúrnemzet
Kuznets-görbe
kvantifikáció

lakosságcsere
láncmigráció
Laslett, Peter
lefedettség, társadalombiztosításban
lefelé irányuló mobilitás
létminimum
liberális jóléti államok

Maddison, Angus
magánbiztosítások
Malthus, Robert
második demográfiai átmenet
materiális értékek
migráció
mobilitás (társadalmi mobilitás)
mortalitás

motorizáció	reáljövedelem
munkánélküli-biztosítás	régi középosztály
munkásarisztokrácia	Római Klub
munkaszervezeti formák	Római Szerződés
művi vetélések	
	Schuman, Robert
nacionalizmus	spanyolnátha
nagy gazdasági világválság	
nagycsalád	szegregáció
nagypolgárság	szektorális átalakulások
National Health Service	szekularizáció
nemek aránya	Szentpétervár–Trieszt vonal
nemzeti termék felhasználása (fogyasztás, felhalmozás)	szociáldemokrata jóléti rendszerek
nómenklatúraburzsoázia	szociális jogok
normák és értékek (társadalmi normák és értékek)	szubjektív jólétérzet
nukleáris család	szupranacionális intézmények
nuklearizáció	szükségletek hierarchiája
nupcialitás (házasságkötések)	születéskor várható átlagos élettartam
nyers halálozási ráta	születésszabályozás
nyers házasságkötési ráta	
nyers születési ráta	társadalmi integráció
nyolcórás munkanap	társadalmi mobilitás
nyugdíjbiztosítás	társadalmi tőke
	társadalombiztosítás
OECD (Organization for Economic Co- operation and Development)	taylorizmus
olajválság	teljes termékenységi arányszám
	tényleges szaporulat
osztatlan örökösödés	természetes szaporulat
	tőkefelhalmozás
önállóak	tömegkultúra
önigazgatás	tömegtermelés
önkéntes (társadalom)biztosítás	transzformációs válság
öröklési rendszerek	
	új középosztály
Parsons, Talcott	„üres fészek” időszak
patriarchizmus	
perinatális halandóság	vagyoneloszlás
politikai jogok	várható átlagos élettartam
posztfordizmus	vendégmunkások
posztindusztriális társadalom	Világbank
posztmateriális értékek	
posztmodernitás	Wirtschaftsbürgertum
primordialista iskola	World Values Survey
pronatalizmus	
	zadruga
rászorultság elve	